

joittaa maksuosotusta tahi mennä ulos rahamassin keralla. Seuraelämän raskaita vaatimuksista on tullut loppu. Täällä ei ole kutsuja puhelimien välityksellä, joista pitäisi kieltäytyä tahi valikoida. Pukujen valinnasta ei ole kiusallista neuvottomuutta ja huolta; ei myös kirjetulvaa, johon olisi vastattava. Täällä on tilaisuutta lukemiseen, tilaisuutta ajattelemaan ja tilaisutta havaintojen tekoon. Suuret ideat, laajat näköalat ja kaikkien sovinnaisuuksien hääviäminen ovat vallanneet minut. Kylähän minä havaitaan sen, että hallituksen vieraan tapaisena, minä arvostelen asioita persoonalliselta kannalta enkä Venäjän kansan kannalta. (Aniharvat meistä ovat kyllin suuria ollakseen vapaat persoonallisuudesta). Minä pidän tämänlaisesta elämästä. Mahdollisesti tämä kuulostaa oudolta ihmisistä, joilla on omistajan tunteet, kokoojan vaisto tahi kodin rakkaus. Minulla ei ole mitään noista; niinkauvan kun minulla on paikka missä voin työskennellä ja kyllin suorittaa työtä sekä tilaisuutta sen ajattelemaan ja suunnittelemaan, niin en minä paljonkaan muuta pyydä.

Minun korvani on tottunut kommunismin kieleen, ja minä olen unohtanut oman maani Englannin. Minä en tarkoita, että olisin kommunisti tahi että katsoisin sen praktilliseksi teoriaksi, mahdollisesti se ei ole, mutta näyttää minusta kuitenkin, että Venäjän kansa saapi ilmaiseksi monia etuja, kuten kasvatuksen, asunnon, ravinnon, rautatiet, teatterit, jopa postikuljetuksen sekä tämän lisäksi vielä säännöllisen palkan. Jos varallisuuden puuttuminen onkin huomattava, niin on sensijaan köyhyyden puuttuminen huomattavampi. Väestön kärsimykset pääasiassa johtuvat ravintoaineiden, polttoaineiden ja vaatteiden niukkuudesta. Mutta ei se ole hallituksen vika. Neuvostojärjestelmä ei aiheuta sitä välinpitämättömyydestä tahi että se nauttii väestön kärsimyksistä. Ainoastaan rauhan aikaansaaminen maailman kanssa voipi lievittää nuo kärsimykset; mutta Venäjä ei ole sodassa maailman kanssa, vaan maailma sotii Venäjää vastaan. (Rauhan viipymisenkään ei sis ole Neuvostohallituksen vika. — Suom. täydentävä lisäys). Miksi minä olen täällä, eroitettuna kaikesta siitä mihin minä kuulun, onnellinen? Mikä on tässä massa se, joka on aina saattanut kaikki lumonsa alaisiksi? Sitä minä olen ihmetellyt. Ajatukseni tarkastelivat Englannin elämää ja olosuhteita ja tekevät vertailuja. Miten tämä kansa, joka on saanut vähemmän kasvatuksia, on korkeammalla kulttuurissa kuin mitä me olemme? Lontoon taidegallerit ovat tyhjiä. Brittiläisessä museossa saattaa kohdata tilapäisen saksalaisen tutkijan. Täällä galleriat ja museot ovat tulvillaan työvakea. Lontoo kustantaa operetteja ja nöyryyttävien keskinkertaisia näytelmiä, joita sivistyneet luokat nauttivat ja ylistävät. Täällä tunkevat joukot katsomaan Shakespearea. Convent Gardenissa on galleria, joka viljelee musiikkia; sen aitiot ovat täynnä väsynyttä muotileisiä, joka saapuu myöhään ja puhelee ääneen esitysten aikana. Täällä ovat salit tungokseen asti täynnä työläisiä ja maanmuokkaajia, jotka mielenkiinnolla seuraavat mitä klassillisimpia oopperoja. Käyvätkö he niissä ainoastaan, kuten ehkä jotkut yksilöt, jonkunlaisen omistuksen uutuuden tunteen pakoittamina tarkastamassa omissa, jonka he yhtäkkiä ovat menettäneet? Tahi omaavatko he hy-

vän rakkauden kauneuteen ja todellisen oikeudentunnon voiman? Siinä kysymykset, joita itselleni teen. Sivistys on käyttänyt niin monta pukua, että on vaikea päästä erottamaan oikeaa. Tuntuu tarpeelliselta heittää sivistys menemään ja alottaa uudestaan ja alottaa paremmin, ja kaikki mitä siinä tarvitaan on rohkeus. Se mitä Lenin ajattelee kansoista, soveltuu yksilöihin. Ennenkuin uuden rakentaminen voi alkaa, on vallankumouksen tapahduttava ja hajoitettava ihmisestä kaikki ennen vallintua. Minua tuskastuttaa havainto entisestä kasvatuksestani ja luokkarajitusten aiheuttamista arvottomasta katsantokannastani. Aika on arvokkaimpia aineksia maailmassa, ja täällä me ainakin aloitamme samanarvoisina, mutta minua oli opetettu sitä harkitusti tuhlaamaan, ikäänkuin se olisi ollut loppumaton. Nyt ensimmäisen kerran minä tunnen itseni moraalisesti ja henkisesti vapaaksi, ja sittekin ne sanovat, ettei täällä ole vapautta. Jos paperipassi tahi persoonatodistus häiritsee jonkun vapautta, niin sitten se on totta. Täällä saattaa olla rajoituksia yksilölle, ja jos minä olisin Venäjän alainen niin minut voitaisiin ehkä kieltää poistumasta maasta, mutta olihan minun Englannistakin lähdeittä verrattain salaa.

Vapaus on mielikuva; sitä todellisuudessa ei maailmassa ole muuta kuin se, minkä ihminen intellektuaalisesti itsellensä synnyttää. Minun työni Venäjällä on päättynyt, mutta minun on vaikea lähteä. Minä rakastan tätä paikkaa ja ihmisiä täällä. Minä rakastan ihmisiä, joita olen kohdannut ja ihmisiä, jotka ovat kulkeet ohitseni kadulla. Minä rakastan tätä melankoliassa, uhrauksilla ja trakedialla täytettyä ilmapäästä. Tämä tullen puhdistama kansa on minut innoittanut. Minä ihailen heidän kärsimystensä pyhyttä ja uskonsa rohkeutta.

Minä tahtoisin elää heidän keskuudessaan ainaisesti, tahi työskennellä heidän hyväksen ulkopuolella — työskennellä ja taistella rauhan puolesta, joka parantaisi heidän haavansa. —

Marraskuun 23 p. 1920.

Lontoossa.

"Me saavuimme Newcastleen yhdeksäntoista päivän yöllä. Höyrylaivalla matkustaminen Tynce pitkän öiseen aikaan on ihmeellistä, kaikki kaarilamput valaisevat, vetien suuret koneet ja rakennukset piirinsä. Toimeliaisuus ja työ näytti suunnattoman suurelta. Miten voipi Venäjä suorittaa taistelusta tämän rautaisen industrialismin kanssa? Heti kun olimme soluneet laiturin ääriin ja minä olin jalallani kosketanut Englannin maaperää, niin ei minun tarvinnut hetkeksikään jäädä epäilemään Kamenewin ennustuksen totuutta.

Sen jälkeen minun sieluni, elämäni ja aikani ei enää ole ollut omaani. Minua on ajettu takana, ahdistettu piiritetty, juhlistu, soimattu ja ylistetty vuoronsa jälkeen.

Minä olen nähnyt antibolsheviikin kaikessa hänen ennakkoluuloisuutensa, vihansa ja katkeruutensa loistotungokseen asti täynnä työläisiä ja sa.

Bolsheviikki on uusi luonnonilmiö, mutta antibolsheviikki on ainoastaan historian oma toistuminen. Me luomme saman mielentilan vallitsemisen Englannissa Napoleonin sotien jälkeen; sama Ranskan vallankumouksen ja vastavaikutus.

TOVERITTAREN TILAAJAMÄÄRÄ

15,000

Syyskuun ensimmäisenä päivänä alkaa kaksi kuukautta kestävä TOVERITTAREN levitysräntäys, päämääränä ollen Toverittaren tilaajamäärän kohottaminen viiteentoista tuhatte. Kun jokainen Toverittaren tilaaja ottaa asiakseen puhua Toverittaren puolesta, niin on se helppo tehtävä.

Erikoisesti velvoittaa meitä Toverittaren puolesta puhumaan seuraavat seikat: Toveritar on täydellisesti tyydyttännyt kaikkia niitä lukijoita, jotka näkevät työväenluokan ja ihmiskunnan pelastuksen olevan saavutettavissa ainoastaan sosialismin toteuttamisen kautta. Toveritar on kehoittanut lukijoitaan tarkasti seuraamaan maailman työväenluokan naisten pyrkimyksiä ja kansainvälistä toimintaa. Toverittaren palstoilla on selostettu näitä kysymyksiä nykyisten tapahtumain valossa niin selvästi ja elävästi, että lukijat tietoisesti näkevät sosialismin ainoana pelastajana nykyisestä kaaoksesta, johon kapitalismi on ihmiskunnan saattanut.

Ryntäyksen edistämiseksi on Toverin johtokunta päättänyt antaa 96-sivua käsittävän runokirjan—

VAPAUTTA VARROTESSA

lahjaksi jokaiselle, joka tilaa Toverittaren vuodeksi näiden kahden ryntäys-kuukauden ajalla. Uudet tilaajat ja tilauksiensa uudistajat, jotka edistävät Toverittaren levitystä tilauksillaan syys- ja lokakuun ajalla, saavat kirjan vapaasti.

"VAPAUTTA VARROTESSA" on Toverittaren nykyisen toimittajan Helmi Mattsonin kirjottama runokokoelma. Se on aatteellinen ja siisti julkaisu, sisältäen myös paljon lausuttavia runoja. Tämän julkaisun omistajaksi pääsee ainoastaan siten, että tilaa Toverittaren taikka uudistaa tilauksensa Toveritar-lehdelle.

Tilaukset on lähetettävä seuraavasti: keskipiirissä Työmiehen konttoriin, idässä Eteenpäin konttoriin, Canadassa Vapauden konttoriin ja lännessä suoraan Toverittaren konttoriin, Box 99, Astoria, Oregon.

**NAISET, RIPEÄSTI TOIMIMAAN,
TOVERITAR 15,000 TÄLLÄ
LEVITYSKAUDELLA!**

Toveruudella—

TOVERITTAREN LEVITYSOSASTO.